

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտերծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0)** license.

Դու կարող ես.

սրահանել և տարածել նյութը ցանկացած մեդիայով կամ կրիչով
մեջբերել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ — ՄԻԼՎԱՆ

== ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԷՋԵՐ ==

Տպագրութիւն ՄՏԵՓԱՆ Կ. ՄՏԵՓԱՆԵԱՆ
ՌՌԻՄՃՈՒՔ

1923

891.99
7-79

h. p. e. d. c.

891-981

Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ — ՍԻԼՎԱՆ

A 11 57093

== ԿՈՐՄՈՒԱԾ
ԷԶԵՐ ==

1004

1828

Տպագրութիւն ՄՏԵՓԱՆ Կ. ՄՏԵՓԱՆԵԱՆ
ՌՈՒՍՃՈՒՔ

1923

Փ Ո Ւ Ա Ն Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն Ի

« Կ Ո Ր Ս Ո Ւ Ա Յ Է Ջ Ե Ր »-ս մոռացումէ փրկելու մտահոգութիւնով տարուած գեղապատ-բարեկամի մը յամառ թելադրանքներուն ան-սալով՝ հոս ու հոն ցրուած արձակ երգերէս փնջիկ մը ձեզի կը նուիրեմ:

Ձեմ գիտեր ի՞նչ գրական արժանիք ունին անոնք, միայն թէ ինծի համար սրտով շատ բան կ'արժեն:

Լուռ վշտին հոգիիս ողկոյզներէն քամած շիրերով ցողուած, սիրոյ տառապանքի դա-շոյնով բացուած վերքերէն ցայտոյ արիւնով ոռոգուած, ու մենութեան, թախծութեան եւ անձկութեան պահերուն՝ հոգիիս ծաղկանոցէն կորզուած երազանքներ ու պատրանքներ են անոնք:

Ակամայ կը տարուիմ յուսալու, թէ « Կ Ո Ր-Ս Ո Ւ Ա Յ Է Ջ Ե Ր »-ը հանելի պիտի թուին բո-լոր անոնց՝ որոնց սրտերուն բազմադի լարերը ու եւ է ժամանակ թրթռացած են սիրոյ մի՛շտ նոր ու մի՛շտ հին տենչանքի ու տանջանքի հը-պումներէն:

Հոգեկան անկեղծ բաւարարութիւն պի-տի զգամ, եթէ « Կ Ո Ր Ս Ո Ւ Ա Յ Է Ջ Ե Ր »-ս մոռացութեան մէջ կորսուած, բայց երբեմն սիրուած դեմքերու եւ դեպքերու մելանուշ յու-շերը զարթեցնեն ե՛ւ ուրիշներու յիշողութեան մէջ. այլապէս չէր արժեր մոխիրներու տակ թաղուած կայծերով հոգիս անգամ մըն ալ խռովել . . . :

9 Յունիս 1923

Յ. ՊՅՂԱՍԵԱՆ

ԽՕԼ ՎԵՐԱՑՈՒՄԻ ՊԱՀԵՐՈՒՆ

Կիրքերուս բոցին մէջ մաքրապործուած,
տառապանքիս քուրացին մէջ հալած եւ սէ-
րերուս կաղապարին մէջ բիւրեղացած հոգիս,
այս գիշեր ալ, խօլ վերացումի պահերուն,
յիշատակիդ աննիւթ պատկերին առջեւ եր-
կիւղածօրէն ծնրադրեց:

Եւ կեանքի ահողոք գուպարներուն
մէջ շահուած յաղթանակներու նրբերանդ
դափնիներով զարդարուած իր ճակատը՝ մար-
մարեայ սալաքարերուն շուրջ ոտքերուդ
թողած հետքերուն վրայ սուր հեշտանքով
սեղմեց:

Իր ոսկեծուփ անուրջներուն եւ պատ-
րանքներուն թերթիկներով պատուանդանդ
քնքշանքով պարուրեց:

Անծայրած իր ծովերուն ու երկնքի կա-
պոյտին ամբողջ խորութիւնը, կախարդանքը
եւ հեշտանքը համադրող աչքերուդ հուրին
առջեւ մոմի հանդոյն պլպլալ, մարիլ եւ ա-
նէանալ երազեց:

Աղօթքի մրմունջներ արտասանելէ
վաղուց դադրած, ընդվզումի, ըմբոստութեան
հեղեղներ ջրվէժող անոր շրթները վարդա-
գեղ մատներուդ երկարեցան ծարաւկոտ:

Ու հուր համբոյրներով տարափեցին
այն մատները, որ երբեմն իր սպիացած վեր-
քին մէջ մխրճուեցան:

Օ, այդ երանելի, այդ անդառնալի օրը,

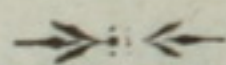
երբ մասներէդ կաթկթող յակինթներուն եւ
հոգիիս աչքերէն կայլակող մարգրիտներուն
ի տես՝ բուստէ շրթներդ գեղգեղեցին.

● « Մնծ երանութիւններ մեծ մորմոքներե
միայն կը ծնին. վա՛յ անոր որ մորմոքիլ չի
սիրեր, որ մորմոքներուն տկալ չի գիտեր. . . » :

Այդ օրէն սկսեալ, խռովայոյզ հոգիս
Տառապանքի հովերուն եւ ամպրոպներուն
ընտելացաւ եւ իր ջերմանոցին ծաղիկները
Սիրոյ շաղերով սկսաւ ոռոգել:

Եւ Տառապանքի ու Սիրոյ սանդուխնե-
րու վրայէն՝ հոգիս կեանքի գաղտնիքին մէջ
խորասուզուեցաւ, փառքի գինիէն արբե-
ցաւ եւ ստեղծագործութեան երանութիւնը
ըմբռնեց . . . :

10 Մայիս 1921

ՄԵՀԵԱՆԸ

Առօրեայ հոգերէ եւ խոկերէ յողնած
զլուխս ուսիդ վրայ հանդէցուցած՝ կը սիրէի
ունկնդրել հէքեաթներուն, զոր ա՛յնքան
հեշտութեամբ կը հիւսէիր եւ որոնց վրայ
քնքուշ զգացումներուդ վարդի թերթիկնե-
րը կը ցանէիր:

Օր մը, իրիկնամուտին, կը յիշե՞ս, պատ-
մեցիր ինձի.

« Երկնաբերձ տարի մը անմատչելի կա-
տարին վրայ մեհեան մը կար, ձիւնաթոյր
մարմարեայ սիւներով ու ոսկեղօծ դմբէթով:

« Այգալոյսին շողերով ողողուած անոր
դմբէթը աղամանդի նման կը փայլէր եւ ամ-
բոխը կը դիւթէր:

« Սարին սառրոտը ուխտի եկած այդ
ամբոխը անմատչելի մեհեանին խորհրդաւոր
գեղեցկութեան առջեւ երկիւղածօրէն կը ծըն-
րադրէր եւ զմուռսի բուրումներով զայն կը
խնկարկէր:

« Լուսահեր ծերունիներ կը պատմէին,
թէ մեհեանին մօտենալ եւ անոր գաղանիքը
քօղազերծել փորձող տարփաւորներ՝ իրենց
կեանքի գարունով քաւած էին իրենց խեն-
դութիւնը:

« Օր մը, օ՛ր գարմանք, քսան գարուն-
ներ գեռ չբոլորած տարփաւոր մը ամէն
խրատ, յորդոր ու վախ արհամարհեց
եւ ուղաձեւ. ժայռերու վրայէն դէպի

մեհեանը մագլցիւ սկսաւ :

« Մի՛շտ վեր, դէպի սպիտակ կատարը սարին, դէպի առասպելներու մշուշին մէջ վանդակուած մեհեանը կը մագլցէր եւ իր մատներէն կաթկթող արեան շիթերով ժայռերը կը բոսորէր :

« Ամբոխը վարէն ապշած կը դիտէր եւ աղօթքներ կ'արտասանէր բարձրաձայն :

« Հետեւեալ առաւօտ, սեպ ժայռերու ստորոտը, ուխտեալ տարփաւորին դիակը գտնուեցաւ :

« Անոր աչքերուն նայուածքը դեռ գամուած էր դէպի կատարը սարին, ուր ծիածանի բոլոր հրանգներով հրաշահւումը քողին տակէն կը ժպտէր կախարդական դեղեցկութիւնը անմատչելի մեհեանին :

« Ո՛չ թախիծ, ո՛չ ափսոսանք, ո՛չ զըղջում կար աչքերուն մէջ :

« Մեհեանին հասած եւ անոր հրապուրանքը ընդմէջ մը վայելած ըլլալու գոհունակութեամբ սառած էին . . . » :

Դուն վերջացուցած էիր, իսկ բախտաւոր տարփաւորին հէքեաթին առթած վիշտը կոպերուս վրայ արցունքներ անձրեւած էր :

Եւ այդ արցունքները շրթներդ անյագաբար ծծեցին . . . :

10 Յունուար 1921

ՔՐՄՈՒՀԻՆ

Լոյսի հեղեղներով ողողուած թաւշապատ սեղանին շուրջ բոլորուած էին անոնք :

Օրուայ մէջ ապրուած փոթորիկներուն հետքերը դեռ թարմ էին անոնց շրթներուն բոլորտիքը :

Նոր բաղխումներու համար վճռակա-
նութիւն, նոր յաղթանակներու հաւատքը
կը ճառագայթէին անոնց աչքերէն :

Վառ սէրերու երգը կը թրթռար անոնց
կուրծքերուն տակ :

Երազներու հեշտալի բոյրով խնկար-
կուած էր լոյսերու մէջ ծփացող սենեակը :

Սեղանակիցներէն մին, սեւ ադամանդ-
ներու պէս բոցավառ աչքերով ու հոլանի
հասակով մանկամարդ գեղեցկուհի մը, կար-
միր վարդի թերթիկներ փետտելով հարցուց .

« Պարոններ, ըսէ՛ք, աշխարհի մէջ է՞ն
ուժգին ի՞նչ կ'ատէք : »

Խօլաբար կեանքին սիրահար եւ անոր
վայելքները անյագաբար ըմբոշխնող ուսանող
մը անձապարեց պատասխանել .

— Աբեղային սքեմը եւ գերեզմանափո-
րերը :

Հիւժուած գերասան մը զիլ ձայնով
աւելցուց .

— Թատերական քննադատները :

Մամոնայի ոխերիմ թշնամի, անոր
թաւալգլոր պարտութիւնը անսանձ մըս-

խումի մէջ տեսնող հարուստը մրմնջեց .

— Դրամը :

Խաղաղ բարեշրջումի օրէնքին ջերմե-
ռանդ երկրպագու խմբագիրը պօռաց .

— Կարմիր յեղափոխութիւնը :

Կիներու շոյանքներէն շփացած գան-
գրագեղ պարմանին, իր տարիքին անպատ-
շաճ յանդգնութեամբ բացագանչեց .

— Անհաղաճ կիները :

Սահամբերութեան կնճիռ մը գեղունիին
շրթներուն վրայ թառեցաւ : Ան իր նուրբ
ոտքը գետին զարնելով գեղգեղեց .

— Պարոններ, ձեր ատելութիւնը Աս-
տուածամօր պատկերին առջեւ վառող մոմի
նման վտիտ է : Ես կ'ուզեմ անապատի ա-
րեւին պէս այրող, ծովու փրփրաբաշ կո-
հակներուն պէս կլանող, հաշիշի պէս ար-
բեցնող ատելութիւն մը : Հոգւոյս անզուսպ
թափովը կ'ասեմ սիրոյ մեջ սառ դասողու-
թիւնը . . .

Եւ փրփրալից բաժակը գէպի իր շերթ-
ները տանելով գոչեց .

— Կեցցե՛ն սիրոյ մէջ սառ գատողու-
թիւնը արհամարհող հերոսները :

Տասնեակ բաժակներ վեր բարձրացան,
գինին եռաց, ու արիւնը՝ երակներու մէջ .
իսկ սիրատու շոյանքներ սիրոյ մէջ
գատողութիւնը ատող քրմունիին տարա-
փեցին . . .

Ե Ղ Ն Ի Կ Ը

I

Մենակեաց եղնիկը սարերու կատար-
ներուն վրայ շատ—շատոնց անծանօթին ծա-
րաւով կը տանջուէր :

Անուշ բուրումներու ետեւէ էր, սիրոյ
երազը կ'երազէր, բայց կը վախնար կախար-
դական ծաղիկներով եղերուած անծանօթին
մօտենալու :

Կը վախնար ու կը մօտենար .

Կը մօտենար ու կը վախնար :

Խելակորոյս խոյս կուտար եւ անդիմա-
դրելի թափով կրկին կը մօտենար :

Վերջին անգամ եղնիկին սիրտը ա՛յնքան
այրեցաւ մօտենալու կարօտէն, ծաղիկները
ա՛յնքան արբեցուցիչ էին իրենց բուրումնե-
րով, ա՛յնքան հմայիչ իրենց երանգներով,
զեփիւռը ա՛յնքան անուշ կ'երգէր, որ եղնի-
կը պահ մը յաղթեց վախին, մօտեցաւ, կո-
պերը խփեց . . . ու հոն էր արդէն :

Եղնիկը անծանօթ հրաշք-աշխարհը
տեսաւ, հոն մնալ ու իր փայփայած երազին
հետ դիւրկընդիսառն՝ յաւիտենական նիրհը
ննջել ցանկաց :

Օր եւ դիշեր հոն մնաց :

Ու երբ լերան ժայռերուն վրայ կրկին
իր հոլանի հասակը ցցեց եւ կորսուած երանու-
թեան կայլակներով թրջուած իր աչքերը
դէպի վարը, իր ոտքերուն տակ թաղուած

հրաշք - աշխարհին սեւեռեց, եղնիկը զրդ-
ջաց ո՛չ թե լրաժին, այլ՝ շրաժ-
նեռուն վրայ . . . :

II

Կարօտի հասնումին բոցը եւ ապրուած
երանութեան տենչանքը սրտին մէջ, եղնիկը
սար ու ձոր երկար թափառեցաւ :

Առտուան շաղերով զովացած մարմարին
վրայ իր յոգնաբեկ գլուխը հանգչեցնելով՝
եղնիկը երազեց :

Երազեց ու սպասեց :

Եւ հոգեզմայլ խռովքով լսեց վարէն
— հրաշք - աշխարհէն — նոր երգ մը :

Իր ամբողջ էութեամբ ունկնդրեց :

Շատ հնչուն ու գրաւիչ էր. շատ ալ
թարմ :

Կասկած ունեցաւ թէ համբոյրներ բաշ-
խող շրթներէն թռած մելանուշ շեշտերը այս
անգամ իրեն համար չէին :

« Ձէ՛, — մտածեց եղնիկը, — երիտա-
սարդ օրերուս անհասանելի երազն է, որ
ուրիշներու համար կ'երգուի : »

Եւ թախիժի ամպերը մթազնեցին անոր
աչքերուն աստղերը :

Երգը կրկնուեցաւ, այս անգամ աւելի՛
յստակ, աւելի՛ մօտիկ, աւելի՛ հմայիչ :

Եղնիկը հպարտօրէն գլուխ վերցուց,
կասկածը սրտէն հեռու վանեց, սիրոյ կա-
րօտի դողէն ուժգնօրէն տանջուեցաւ, մտեցաւ :

« Ա՛խ, իմ երազ - կեանքի մտերիմ ե-
րազներէն է, ու միայն ինձի համար է
հիւսուած . . . : »

Այս անդամ եղնիկը զողաց վերափրթ-
թող սիրոյ ուժգնութենէն եւ տաքցաւ
երգին հմայքէն :

Հրաշք - աշխարհին խենդութիւնները
հերբողող երգչին նման դարունաւ ,
գեղեցկանաւ եւ անմահանաւ երազեց անոր
հոգին . . . :

20 Յունիս 1921

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՀՐԱՊՈՒՐԱՆՔ

Հոգիս որբացաւ :

Աշնան մահաբոյր համբոյրին տակ մերկացած վարդի թուփին նման, հոգիս մերկացաւ իր շուշան երազներէն ու պատրանքներէն :

Օրուան հոգը իր սառնաբեր շունչով փերթեց սէրերուս եւ անուրջներուս թերթիկները, ոռնացող քամիին յանձնեց զանոնք :

Եւ դիւային քրքիջով դիտեց հոգիիս արցունքները ու սէրերուս վերիվայրող թերթիկները :

Գարնան արփիին առաջին շողին, ծիծեռնակին առաջին դայլայլիկին հետ՝ մերկացած վարդենին կրկին պիտի փթթազարդուի :

Ըսէ՛ք, արդեօք նորազարթ սիրոյ գըգուանքներուն տակ սգացող հոգիս ալ պիտի փթթի՞ :

Ո՞վ պիտի ճառագայթէ սիրոյ շողը, ո՞վ պիտի կաթեցնէ երազանքներու նեկտարը հոգիիս ալիքներուն մէջ :

Հոգիս ծարաւի է, հոգիս անգամ մըն ալ կը ցանկայ խիզախ խոյանքներու փրփրալից գինին ըմբոշխնել ու գինովնալ :

Բուստէ շրթներուդ բաժակը շրթներուս մօտեցուր, ո՛ր գաղափարի հրապուրանք, ես ծարաւի եմ քու գինիիդ . . . :

ՍԻՐԱԾ ԳԻՐՔՍ

Այս գիշեր ալ, մենակեացի սենեակիս մէջ բանառուած, դողդոջ ձեռքերով սրտիս վրայ սեղմեցի քեզի սիրազեղ ու երազկոտ հայեացքիս դգուանքը էջերուդ վրայէն սահեցուցի :

Ծալքերուդ մէջ խնամքով պարուրուած համակներ — անուշ յուշերուս, յոյսերուս եւ յոյզերուս մասունքի տուփերը — այս գիշեր ալ անցեալէն հոգիիս խօսեցան :

Այն անցեալէն, երբ սիրտս սիրոյ տարփէն խոգնած չէր, երբ երկնակամարին վրայ պըլպըլացող աստղերը ա՛յնքան ցած էին, որ հեշտութեամբ կրնայի զանոնք բեկորել եւ անոնց մասնիկներով դիցուհիիս ճակատը զարդարել, երբ ամէն ինչ վարդ կը բուրէր, կեանք կ'ընծիւղէր :

Չորցած մանիշակի դալկութեամբ թերթիկներ անզուսպօրէն կրկին հետաքրքրութիւնս կը շոյեն : Անարատ սիրոյ պարզունակ խոստովանութիւններ, կիրքի բոցէն մոխիրի վերածուած զգացումներ կը նիրհեն, արհամարհուած սէրերու մրուրը քամուած է այդ տմոյն թերթիկներու ծալքերուն մէջ :

Մէկիկ - մէկիկ կը բանամ եւ անոնց տողերուն վրայ նայուածքս կը պտտցնեմ անձկազին ,

Կանացի սիրավառ աչքեր մարգրիտներ ցօղած են, քնքուշ ձեռքեր յաս-

պիսնիւր ցանած են, փայլակի նման կեանքի
տաղտուկին խաւարը պատուով ընկալեալ
երանութեանց մարգրիտները ու յասպիս-
ները :

Եւ ամէն անգամ որ կը կարդամ զա-
նոնք, անցած օրերուն թախիծը՝ աչքերէս
զոյգ արցունքներ կը կաթեցնէ դալուկ ու
դողահար թերթիկներու զոգին մէջ . . . :

15 Մարտ 1921

ՍԻՐԱՏԵՆՁ ԿԻՆԸ

Առաւօտ մը, երբ Մայիսի մեղրածոր
շրթներէն ծաղիկներու վրայ ցօղուած շա-
ղերը յակինթներու, շափիւղաներու եւ զըմ-
բուխաներու պէս կը բոցավառէին, սիրա-
տենչ կինը պարտէզ մտաւ :

Երփներանգ ծաղիկներ իրեն կը ժրպ-
տէին չորս կողմէն :

Մօտեցաւ անոնց, քաղ'ց, մէկիկ-մէկիկ
հոտւըտաց, չգոհացաւ, լոլորն ալ շղրտեց
ու հեռացաւ :

Երեւի լուսնկայ գիշերներու անդորրու-
թիւն ծորող լուսթեան մէջ երազուած ծա-
ղիկները պարտէզի ածուներուն մէջ չգտաւ :

Երազներու ծաղիկները է'ն անուշ են...

Ուրիշ առաւօտ մը, սիրատենչ կինը
կրկին պարտէզ իջաւ :

Ծաղիկ մը տեսաւ, որը ե'ւ նման էր,
ե'ւ նման չէր մինչեւ ցարդ իր տեսածներուն :

Մօտեցաւ եւ իր ձիւնաթոյր մատները
անոր երկարեց :

Ինչո՞ւ մինչեւ ցարդ չէր մօտեցեր, չի
գիտեր :

Մօտեցաւ, հոտւըտաց, փնտռածէն ա-
ւելի էր, երազէն ալ անուշ :

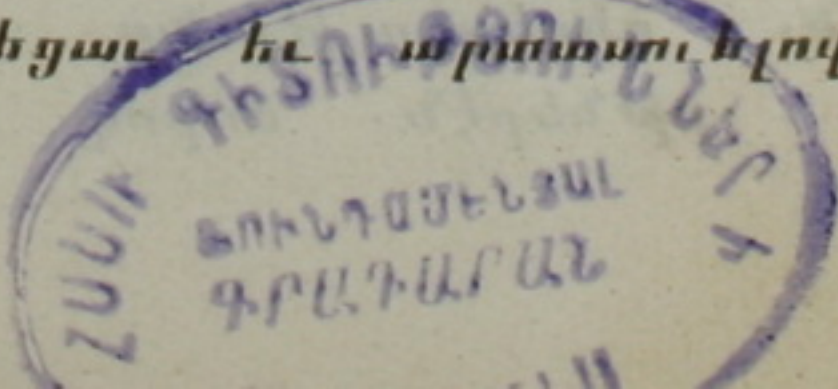
Բայց ան ուրիշին էր վերապահուած...

Մօտեցաւ անոր, բայց չքաղեց .

Չքաղեց, բայց անոր հրապոյրէն արբեցաւ .

Արբեցաւ ու չյաղեցաւ .

Չյաղեցաւ եւ արտօսուելով հեռա-
ցաւ...

ԿՈՒՌՔԵՐ

Օր մը, երբ թախիժը կը նիւրհէր, հոգիիս մեհեանը ամայացաւ :

Հոն՝ անքուն գիշերներու եւ անարեւ օրերու տքնութեան մութձով հրաշակերտուած կուռքերը իրենց պատուանդաններէն դղրդիւնով վար ինկան :

Երբ թախիժը արթնցաւ, հոգիս նոր կուռքի, նոր Աստուծոյ անդիմադրելի կարօտը զգաց :

Նոր փոթորիկներ ու ալեկոծումներ տենչաց ան, որոնց փրփրոտ կոհակները սրտին անյայտ խորերէն դուրս կը հանեն զօրաւոր ապրումներու մարգրիտներ :

Այն ատեն էր որ սիրատուսը եղնիկի քայլերով մօտեցար ինձի, աչքերուդ այգերով հոգիիս մթազնած հորիզոնները լուսաւորեցիր, մշտանոր ու մշտահին հեշտանքի բուրումը բուրվառող շրթներովդ սիրոյ մեղեդին երգեցիր, վաղուց լսուած ու կըրկնուած եղանակ մը, մի՛շտ դիւթող, մի՛շտ արբեցնող, մի՛շտ խօլացնող . . . :

Եւ սրինգիդ թրթռումներուն տակ՝ հոգիիս ամայացած մեհեանին մէջ նոր կուռք մը հրաշակերտուեցաւ :

Վարդերու եւ նարգիսներու հեշտաբոյր ծոցերէն շաղի շիթերը անյագաբար ծծող հողին նման, գեղեցկութիւնդ մարմնացնող կուռքին շրթներէն ծորող անպատմելի

հեշտանքի ու անպատմելի տուայտանքի
խառն գինիին եւ խմեցի ու գինովցայ :

Արբշճութեան առաւօտը կարճատեւ
եղաւ. մինչ հոգիս անպատմելի հեշտանքի
վերիվայրող ծուէնները թախծալից աչքերով
կը գիտէր, տապալած կուռքի բեկորներուն
վրայ թառած անպատմելի տուայտանքի բուն
կը վլվլար :

Եւ հազիւ սթափած՝ հոգիս կարճ հեշ-
տանքի գինիին ծարաւը կրկին անդիմադրե-
լիօրէն զգաց :

Տուայտանքի բուն անընդհատ կը վրլ-
վրլար :

Անոր չարագուշակ ձայնը ամայացած եւ
նոր կուռքով արդասաւորուած հոգիիս մեհ-
եանին մէջ անարձագանդ կը մնար . . . :

ԲԱՅԻ ԴՌՆԵՐԸ

Մանիշակներով ի ծաղկամանս փշողին

Բայի դռները հողոյս բիւրեղեայ դըղ-
եակին եւ առաջնորդեցի Քեզ անոր թաւշա-
պատ սրահներուն մէջ :

Կոյս սիրոյս սնդուսէ պատմութեանովը
շուշան մարմինդ պարտերեցի գգուանքով :

Քայլերդ՝ ստեղծագործ հերշնշութեանբուս
խունկովը խնկարկեցի :

Փոթորկայոյդ սրտիս է՛ն վեհ, է՛ն մա-
քուր զգացութեանբուն շափուղէ կոհակներուն
վրայ օրօրեցի Քեզ մեղմօրէն :

Յետոյ, հուր կրքիս քուրային մէջ սիր-
տըս հալեցուցի եւ խօլաթեւ անուրջներուս
կաղապարին մէջ ձուլեցի քու արձանդ, մա-
քուր՝ ցօղի պէս, յստակ՝ ապառաժի կուրծքէն
ցայտող ջուրին պէս, բարձր՝ ճախրանքնե-
րուս պէս :

Ու երբ հիացումէ արբշիռ՝ արձանիդ
առջեւ երկիւղածօրէն ծնրադրեցի, անհուն
սարսափով նշմարեցի, որ վաղուան գրժումին
կնճիւր անոր ճակատը աղօսեց, եւ անոր
շրթներուն վրայ զղջումի դառն ժպիտը սա-
ռեցաւ :

Անհուն ցաւի պողպատը հողիս մէջ
մխրճուեցաւ, արիւնիս մէջ մրափող կայծակ-
ները շղթայազերծուեցան, մոլեգին թափով
վեր առի ծանր մուրճը եւ անոր հարուած-

ներուն տակ փշուր-փշուր ըրի զգացումնե-
րուս արոյրէ արձանը . . . :

Աւա՛ղ, ծանր կռանին հարուածնե-
րուն տակ փշրուեցաւ ո՛չ թէ պաշտած կուռ-
քըս, այլ՝ սիրախոով ներդաշնակութիւն-
ներու չափին տակ մշտատրոփ սիրտս . . . :

ՉԵՄ ՏԱՆՁՈՒՐ

Օգոստոսի շոգը . . . :

Եւ անոր հպումներուն տակ կիսադեղնած, թարշամած, փոշիի թանձր խաւով ծածկուած թաւուտքի մէջէն երկարող ծառուղիէն կը քալեմ, երազանքներուս անձնատուր :

Օգոստոսի շոգը քրտինքի շաղեր կը ցօղէ մազերուս վրայ եւ այդ շաղերը ծաղիկներու պապակած շրթներուն վրայ կ'իյնան հեւալով :

Արփիին սլացիկ ճառագաթները հրեղէն վարագոյրներ կը հիւսեն եւ աչքերէս կը քօղարկեն հեռաւոր հորիզոնները, ուր սրտիս թաղուհին աչքէս հեռու կը ճեմէ :

Չեմ զգար օգոստոսի շոգը, զի զգացումներուս բոցը պարուրած է սիրտս :

Մազերուս վրայ ցօղուած քրտինքի շաղերը կը շոգիանան Անոր մասին խոհերուս հուրէն :

Երէկի յիշատակները, այսօրուան սպասումի անուշ հաանումները ու վաղւան երանութեան յոյսերը մեզր կը կաթեցնեն ծալքերուն մէջ սիրատոշոր հոգիիս . . . :

Եւ օգոստոսի շոգին մէջ մայիսի սիւքին դգուանքով կը զովանամ :

Ագահի կըքոտ երկշոտութեամբ կը պահեմ, սրտիս վրայ կը սեղմեմ Անոր տեսլահրաշ պատկերը :

Կը պահեմ, անուրջներուս շղարշովը կը պարուրեմ, շրթներուս վարդերովը կը զարդարեմ օգոստոսի թարշամած տերեւներուն քով մայիսի շահօքրամները փթթեցնող պատկերը :

Եւ հոգիս օգոստոսի տապէն չիտանջուիր :

Պարտէզիս մէջ վարդենի մը բուսաւ :

Մայիսի աստօյին կենսաբոյր համբոյրին տակ, անոր կոկոններէն մին բացուեցաւ ու կարմրերանգ թերթիկներու փնջիկը արշալոյսին ժպտեցաւ :

Ամէն առաւօտ նորաթիթ վարդենիին այցի կ'երթայի եւ գարնան հեշտածոր շրթներէն անոր վրայ ցօղուած մարգրիտները զմայլանքիս թաւիշովը կը ծծէի :

Առաւօտ մը, Ան ինձ ընկերացաւ : Մըշտաժպիտ վարդին հմայքէն հրապուրուած՝ զայն իր կաթնաթոյր կուրծքին վրայ ունենալու տենչը Անոր աչքերուն մէջ փայլատակեցաւ :

Ես այլայլեցայ. սակայն այդ աչքերուն մէջ լծացած ցանկութիւնը ո՛րքան անողոք, ո՛րքան հրամայական էր :

Անհառն թախիծով ձեռքս երկարեցի, վարդենին ամբողջ մարմնով սարսուց, արցունքներ թափեց :

Ինձմէ շիթ մը դուրս հայցեց :

Դիցունհիս անողոք մնաց, անհամբերութեան ստուերը անոր գեղեցիկ աչքերը մըռայլեց :

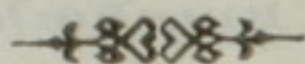
Մատներս պրկուեցան . . . եւ քիչ յետոյ վարդը Անոր վարդազեղ մատներուն մէջ հեւաց :

Սիրազեղ վարդենիին ու սրտիս փափ-

կուլթեան վրայ տարուած կրկնակ յազթանա-
կի ճիշը գիցուհիիս սրտին մէջ մրափող
վագրը արթնցուց :

Եւ Անոր մատները, ակնթարթի մը
մէջ, սուր հեշտանքով փերթեցին ու աւա-
զանին օրօրուող ալիքներուն յանձնեցին վար-
դին կարմիր թերթիկները . . . :

Իմ մատներով փրցուած եւ գիցուհիիս
մատներով փերթուած վարդին թերթիկնե-
րը առաջին սէրիս պատանքը եղան . . . :

Ժ Պ Ի Տ Ը

I

Հարուստ էր ան :

Անոր գանձերը սակիով կը յորդէին, իսկ
շահմարանները՝ ցորենով :

Վարդագոյն մարմարէ հրաշակերտուած
ապարանքի մը մէջ կ'ապրէր իր սիրունիին
հետ, հեռու աշխարհէն, հեռու անոր փոր-
ձութիւններէն ու դառնութիւններէն :

Երջանիկ էր ան :

Պարտէզին շատրուանները անոր սէրը
կ'երգէին, լոթոսները եւ իրիւնները իրենց
բոյրով անոր երազը կ'օրօրէին :

Ստրուկ գեղունիներու հոյլը, գունագեղ
թիթեռնիկի հանգոյն, անոր շուրջ կը
թռէր, անոր ցանկութիւններուն վրայ կը
թառէր :

Անձնուրաց ծառաներ իրենց կուրծքերը
եւ նիզակները վահան ըրած՝ անոր անդոր-
րին, վայելքին ու գանձերուն վրայ կը հսկէին
աշալուրջ :

Հպարտ էր ան :

Կը պարծենար միայն իր սիրունիով,
որուն աչքերուն հայելին մէջ վարժուած էր
տեսնել խորունկ սիրոյ մը ինքնամոռացումը
եւ հաւատարմութիւնը, իսկ անոր շրթներուն
վրայ՝ այգալոյսին բովանդակ հմայքը :

II

Չար բախտը իր մախանքը թափեց ա-
նոր երջանկութեան վրայ :

Փառակերտ ապարանքը երկրաշարժէ
կործանեցաւ, պարտէզին ծաղիկները խորշա-
կահարուեցան :

Ան չսղաց :

Աւազակներ յարձակեցան ու գանձերը
կողոպտեցին, շտեմարանները հրդեհեցին :

Ան չվհատեցաւ :

Պեղուհները զինք լքեցին, իսկ հաւա-
տարիմ ծառաները գլխեցին իրեց երդումը,
նիզակները փշրեցին ու հեռացան իր քովէն :

Ան դժբախտ չզգաց ինքզինքը :

Չէ՞ որ իր սիրուհին երջանկութիւն
ծորոզ շրթները եւ աչքերը կը մնային . ի՞նչ
փոյթ որ ապարանքը փլատակուած, պարտէ-
զը կոխկրտուած, գանձերը պարպուած, ծառա-
ները հեռացած ու շատրուանները լուռ էին
այժմ :

III

Անվերադարձօրէն կորսուած ճոխութեան
ու հարատւութեան գառն յիշատակը տակաւ տո-
տակաւ սիրուհին աչքերուն փայլը տկարա-
ցուց, անոր շրթներուն թարմութիւնը անօտ-
րացուց, գիրկընդխառնումներուն ուժգնու-
թիւնը նուազեցուց :

Եւ աչնան թախծոտ մէկ իրիկնամուտին՝
սիրուհին շրթներուն վրայ ծաղկած ժպիտը
մարեցաւ :

Այն ատեն միայն աղքատ ու դժբախտ
զգաց ինքզինքը, երբ սէրը շողիացաւ իր
սիրուհին աչքերէն :

ԱՆՈՐ ԶՆՈՒԱԾ ԵՐԳԵՐ

ԳՈՒՆ ՉԸ ՀԱՒԱՏԱՅԻՐ

Կիրքերու անդունդին մէջ երբ կը դա-
հավիժէի, փրկարար ձեռքերդ աղերսեցի :

Դո՛ւն չհաւատացիր իմ աղերսանքին .

Փրկու թեան ձեռք ինձ չերկարեցիր :

Ուղեղս ճանկրտող տարակուսանքներու
խաւարին մէջ երբ կը խարխափէի, աչքերէդ
ճառագայթող լոյսի եւ յոյսի նշոյլներ տեսչա-
ցի հեւալով :

Դո՛ւն չհաւատացիր իմ տեսչանքին .

Աչքերուդ փարոսները ինձ համար լոյս
չծորեցին :

Կեանքի պայքարին ահեղ բաղձումներէն
վիրաւոր ճակատս ուսիդ վրայ պահ մը հանգ-
չեցնել երազեցի :

Դո՛ւն չհաւատացիր իմ երազին .

Ուսերդ յոգնաբեկ գլխուս բարձիկ չըրիր :

Քեզ համար կարօտի հատնումէն բոցա-
վառ շրթներս ալապաստը ճակտիդ վրայ
դովացնել ցանկացի :

Դո՛ւն չհաւատացիր իմ հատնումին .

Շրթներուս վրայ անհուն թախիժը սա-
ռեցուցիր :

Յուսաբեկ հոգիիս ալքերուն մէջ անձ-
րեւող արցունքներու քողին տակէն ժպտե-
ցալ քեզի այնպէս, ինչպէս սպիտակ լոթոսը
կը ժպտի ծագող արեգակին :

Դո՛ւն չհաւատացիր իմ ժպտին .

Հեզնոտ անտաքերու թեան եղիճով սիրտս
խայթեցիր :

Յուլիսի գիշեր մը, երջանկութեան ու վայելքի հէքեաթներ մրմնջեցին շրթներս :

Դուն եւ ես լուսնկայի արծաթ լոյսէն գինովցած էինք :

Վերջապէս դուն հաւատացիր. երջանկութիւն եւ վայելք երազեց հոգիդ :

Ձեռքդ ափիս մէջ դողդղաց, իբրեւ ծուղակի մէջ բռնուած կաքաւ մը, եւ խորհրդաւոր լռութեամբ կապանքուած շրթներդ, կարծես աննիւթ մատներու հպումին տակ, հրկնային տաւիղի մը հանդոյն թրթռացին :

Կարկաչահոս առուններու մեղեդիին, մայիսեան խնկաբոյր զեփիւռին գգուանքներուն, անյոյզ ալեակներու օրօրումներուն, ծիրկաթինի անուշ փայլին ու երախայի անբիծ ժպիտին ամբողջ հմայքը եւ կախարդանքը համադրող շրթներէդ ծորած բառերուն ազդեցութեան տակ, կուրծքս մաքրուեցաւ կիրքերու փոշիէն եւ հոգիս բա՛րձր, բա՛րձր թեւածեց . . . :

Հաւատքի, երանութեան ու ճախրանքի գիշերը շատ չտեւեց :

Անվստահութեան մղձաւանջը կուրծքիդ վրայ կրկին ճնշեց, անուրջներու պալատները անգթաբար քանդեց, շրթներուդ լարերը փրցուց :

Սիրատոչոր հոգիս կրկին արիւնոտեցաւ :

Արիւնոտած հոգիիս խորերէն սակայն, օրհնեցի քեզի այն բոպէական երանութեան համար, զոր շնորհեցիր ինծի, Յուլիսի անուշ գիշեր մը, լուսնկայի լոյսին տակ, ձեռքդ ափիս մէջ, հաւատքով ունկնդրելով երջանկութեան ու վայելքի երազանքներուս . . . :

ԱԶՔԵՐԴ

Աչքերդ աչքերուս մէջ մխրճեցիր, բայց
անոնց հրդեհները անդօր եղան սրտիս մէջ
կայծ մը անդամ բռնկեցնելու :

Շրթներուդ հիւթալից ելակներով ջա-
նացիր զիս հրապուրել. շրթներս համը մնացին :

Հոլանի կուրծքիդ եւ թեւերուդ կա-
խարդանքը ցուցադրեցիր. կուրծքիս տակ
մրափող անհշանքը չղարթնեցաւ :

Ես ասեցի շնորհալի ճակատիդ ճառա-
գայթուփները, անտարբեր մնացի եղնիկի
սրունգներուդ ճկունութեան, մատներուդ
նրբութեան եւ կիսարձանիդ զգլխիչ նազանք-
ներուն ի տես :

Ինծմէ մերժուած սիրոյդ աւերակնե-
րուն վրայ անգութ յաղթանակս հպարտօրէն
արձանացաւ :

Իսկ դուն, անյոյս սիրոյդ բեռան տակ
կքած ուսերով, անկայծ աչքերով, մոլար
քայլերով դէպի դետափ առաջացար :

Յաղթողի գոռոզ զգացումը կուրծքս
ուռեցուց եւ դժբախտութեանդ մինչեւ վերջ
ակաճատես ըլլալ ըղձաց հոգիս :

Քայլերուդ հետեւեցայ :

Գետափի ժայռերուն վրայ հասակդ ցը-
ցեցիր, հրդեհուած կուրծքդ սառ քամիին
բացիր եւ անկայծ աչքերուդ ակերէն անհա-
մար արցունքի կայլակներ՝ հսկայ վիշտէդ
յուզուած ալիքներու գոգին մէջ թափեցիր :

Ես պարտուեցայ :

Անմիտ հպարտութեամբս քեզի պատ-
ճառած տուայտանքի եւ անյուսութեան ըս-
տինքներէն քամուած արցունքներով ինծի
յաղթեցիր :

Ու այն օրէն արցունքի շիթեր արտա-
դրող աչքերդ սիւեցի . . . :

ՄԻՐՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ԴՈՂԸ

Կեանքի քամիներէն խամրած հոգիդ՝
հոգիիս ջերմանոցին մէջ տաքցուցի ու գե-
ղեցկացուցի :

Մասներս արիւնտակով վայրի վարդերէ
ճակտիդ պսակ հիւսեցի եւ այդ ցաւը սիրե-
ցի, դի քեզի համար էր :

Սրտիս լարերէն թռած է՛ն անուշ չեշ-
տերով անյոյս սէրս երգեցի :

Իսկ դուն, երախտագիտութեան կաթին
տեղ, հոգիիս անբծութեան վրայ կիրքի լե-
ղին սրսկեցիր, պսակս սալաքարերուն վրայ
կոխկրակեցիր ու երգերս հեգնեցիր :

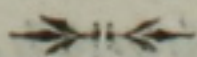
Անյոյս սէրս չմեղմացաւ սակայն :

Զոյգ մը սպիտակ աղաւնիներ ու փըղ-
ռակրեայ կոթով դանակ մը, մեր հանդիպումի
տարեւիցին, քեզի նուիրեցի :

Այդ դանակը սիրաբորբ կուրծքիս մէջ
մխրճեցիր եւ բացուած վէրքէն ցայտող ա-
րիւնս վայրի հեշտանքով ծծեցիր :

Ու երբ նուաղած գետին փռուեցայ,
հարուստ մագերուդ խոյանքը սանձող ոսկի
ասեղներէն մին աչքերուս մօտեցուցիր :

Աչքերուս խորը սառած ներող
սիրոյս պերճ արտայայտութեան ի տեւ, դուն
այլայլեցար, եւ կուռնձքդ առաջին անգամ ըլ-
լալով սիրոյ դողէն սարսռաց . . . :

ՏԱՐԻՆԵՐ ՅԵՏՈՅ...

Սիրարփիս,

Շատ տարիներ յետոյ, մետաքս դան-
գուրներդ ծերութեան ձիւնով պիտի ծած-
կուին :

Վայրի հասուն ելակէն աւելի՛ հիւթեղ,
աւելի՛ բուրումնաւէտ, աւելի բոսոր շրթներդ
աշնան տերեւներուն նման պիտի թօշնին :

Աչքերդ պիտի դադրին իրենց մոգական
ուժով սրանք ստրկացնելէ, կամքեր խորտա-
կելէ, հպարտութիւններ նսեմացնելէ :

Այտերուդ վրայ վարդեր պիտի չծաղկին
այլեւս :

Պիտի նմանիս կուռքերէ զրկուած հինա-
ւուրց մեհեանի մը, ուր միսթիկական պաշ-
տամունքի զմուռսը այլեւս չեն ծխեր, ո՛չ ալ
մեծարանքի շուշաններ կը նուիրաբերեն :

Բայց ես պիտի չի դադրիմ քեզ պաշ-
տելէ, ո՛վ ամենակարող ժամանակի հարուած-
ներուն տակ կիսաքանդուած մեհեան, եւ
բազինդ հանդարտացած կիրքիս նարգիսնե-
ներով զարդարելէ . . . :

Եւ ձմրան մրրկոտ գիշերներուն, երբ
դուրսը ոռնացող քամին ձիւնով պիտի ծած-
կէ լուսափեղկերը մեր տնակին, դողդոջ
մատներով պիտի բանանք մեր բեղմնաւոր
գարունին յիշատակներուն կայծերը գերեզմա-
նող մոխիրը, այդ կայծերը պիտի արծարծենք

Եւ վառարանին մեղեդիին մէջ՝ մեր ծաղկա-
զարդ գարունին հովուերգութիւնը պիտի
ռանկնդրենք :

Ու մեր կեանքին ցայգալոյսը՝ մեր սի-
րոյ աջգալոյսին վերյիշումով պիտի գեղեց-
կացնենք . . . :

ԽՌՈՎ Ք

Իրիկուն մը, երբ գետափէն կը վերա-
դառնայինք խայտալով, կը յիշե՞ս, ես սիրտդ
ցաւցուցի:

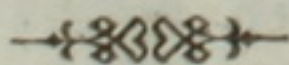
Եւ բոսորած այտերուդ վրայէն արցուն-
քի խոշոր կաթիլներ սահեցան ու ձեռքերս
այրեցին ճիշտ այնպէս՝ ինչպէս հրաբորբ սէ-
րըս սիրտս այրած էր:

Զղջացի ըրածիս համար, ու հոգիիս
ամբողջ փափկութիւնը եւ քնքշութիւնը մատ-
ներուս ծայրը համադրելով՝ գգուեցի քեզի
աննախընթաց գորովանքով, շրթներովս ար-
ցունքներդ սրբեցի ու խոստացայ երբէք
սիրտդ չցաւցնել:

Դուն ներեցիր ինձի:

Յանցանքի, զղջումի եւ ներումի իրի-
կունը հիմա հոգիս յաճախ կը վերյիշէ եւ
դարձնող կասկածէ մը կը խոռովի.

Պիտի կրնա՞յ արդեօք իր խոստումը
կատարել եւ սիրավառ սիրտդ բնա՛ւ, բնա՛ւ
չցաւցնել . . . :

ԿԱՐՄԻՐ ԷԶԵՐ

ՁԻՒՆԸ ԿԸ ՏԵՂԱՐ

Բոյս անոնց որոնք քաւուն վիշտ մը
ունին իրենց կրծքերուն տակ

Կաղանդի նախօրեակին էր: Հրարորբօք
ճակատս պաղ ապակիին կպած՝ անխտուն հա-
ճոյքով կը դիտէի ձիւնի սպիտակ թերթիկ-
ները, որոնք կը գգուէին, մետաքսահիւս
ժանեակներով կը զարդարէին ալօթող ձեռ-
քերու նման գէպի երկինք երկարող տերեւա-
թափ ճիւղերը նիրհող ծառերուն:

Եւ խորշակահար հոգիս անդուսպ թը-
ռիչքով կը սաւառնէր գէպի հիւսիս, ուր եր-
բեմն ձմեռը ինձ համար նոյնքան հմայիչ էր
որքան պարունը, ուր ոռնացող քամին կը
յիշեցնէր հայրենի լեռան կողքէն դուրս ցայ-
տող առուին օրօրող մեղեդին, իսկ տեղացող
ձիւնի աստղիկները՝ կեռասենիի ծաղիկնե-
րուն բուրումնաւէտ թերթիկները, այն կե-
ռասենիին՝ որուն շուքին տակ բմբուխնեցի
ու երգեցի իմ առաջին սէրը . . . :

Ես կը սիրեմ ձիւնին եւ կեռասենիին
թերթիկները, որովհետեւ անոնք կը խան-
ձարուրեն անապատ հոգին բերրի կուրծքը,
կը վարագուրեն դայն ալօտող բոլոր կնճիռ-
ները:

Ամայացած փողոցին երկայնքն ի վար,
մուրացկանուհի մը յոգնաբեկ քայլերով կը
յառաջանար: Քամին դիւային քրքիջով անոր
մերկութիւնը ծածկող ցնցոտիներուն կը ծի-
ծաղէր, իսկ տարափուող ձիւնի թերթիկնե-

ըը կը հալէին անոր արտասուածութիւն, գութ
եւ կարեկցութիւն հայցող աչքերուն խորը :

Առատ լոյսի հեղեղներով ողողուած ա-
պարանքի մը պատուհանին տակ մուրացկա-
նուհին կանգ առաւ :

Պատուհանը բացուեցաւ եւ վարդագեղ
ձեռք մը, վարդագոյն վարագոյրներու ձեղ-
քուածքին մէջէն, լուծա մը դրաւ սառած ա-
փին մէջ :

Երախտագիտութեան բոցը փայլեցաւ
ու մարեցաւ անոր հոգին ցոլացնող աչքե-
րուն մէջ :

Տղեկ մը գաղտագողի մօտեցաւ մու-
րացկանուհիին եւ կաղանդի առթիւ նուէր
ստացած իր փոքրիկ գաւազանով ուժգին
զարկաւ անոր ձեռքին :

Սուր ցաւէ անոր մատները պրկուեցան
եւ արիւնի կարմիր կայլակներ բոսորեցան :

Արիւնի կաթիլներ շողարձակ յակինթ-
ներու նման ինկան ձիւնէ խաճարուրին
վրայ :

Հոն կարմիր վարդեր ծաղկեցան :

Ձիւնի թերթիկներու տեղատարափը կը
շարունակուէր : Էութենէս պաղ սարսուռ մը
անցաւ, իմ սիրտն ալ արիւնոտեցաւ, երբ
տեսայ թէ տեղացող ձիւնը կը գերեզմանէ
նորաբողբոջ վարդերը, կ'անհետացնէ խո-
ցոտուած սիրտէ մը կաթկթող արեան կար-
միր հեաք երբ . . . :

ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՕՐԸ

Կ'ուզայ Ան . . . :

Բաշարձակ երիվտրի խօլ վաղքով կ'արշաւէ, իր նայուածքին փայլակներով նուաճելով դարաւոր կեղծիքին ու Ստրկութեան խաւարը:

Իր առջեւ ցցուող կարկառները կ'արիւնոտեն անոր ոտքերը, ճամբան եղերող մացառները կը գիշատեն անոր մկանները, բայց անդօր են շղթայելու անոր ազատարար խոյանքը:

Եւ անոր վիրաւոր ամբակներուն տըրոփի'ւնն է որ այսօր աշխարհը կը դղրդացնէ. Անոր ըմբոստացումի, ընդվզումի եւ ցասումի որոտն է որ սնանկացած Մօլօխին խնկարկունները ու երկրպագունները կը սահմրուկէ:

Կը քալէ՛, անխոնջօրէն ու յաղթականօրէն, կը քալէ՛ դէպի բարձունքները լուսաշող, սրբազնագոյն Նպատակին:

Պատկառանքով կ'անցնի անուանի եւ անանուն հերոսներու դիակներու քովէն, խաչազուրկ գերեզմաններու վրայէն անոնց՝ որոնք արհամարհանքի կարմիր թուքը նետեցին մարմնացած Ոճիրի երեսին, նզովեցին բարեկամին դաւաճանութիւնը ու երկնային ժպիտով ընդառաջեցին մահուան, որ իրենց արեւ - իտէալին յաղթանակը փառաւորելու սահմանուած է միայն:

Կը քալէ Ան, իր խրոխտ ճակատը ներ-
բաղխումներու երկարած, իր շրթները ընդ-
վզումի մշտահոս ստինքներուն կպած, եւ իր
պողպատուած ձեռքերուն մէջ պինդ սեղմած
թակով կը փորէ, կը քանդէ հիմերը դարե-
րու տառապանքին եւ անարդարութեան ու
իր մշտավառ ջահին բոցերովը հին աստուած-
ներու մեհեանները անխնայ կը հրդեհէ . . . :

Կը քանդէ ու կը հրդեհէ, եւ մխացող
աւերակոյտերու վրայ ճշմարիտ Ազատութեան,
Եղբայրութեան եւ Իբրաւունքի կոթողները
կը բարձրացնէ :

Երանի՛ անոնց՝ որոնք Մեծ Առաւօտուն
կարօտը ունին իրենց սրտերուն մէջ, երանի
անոնց՝ որոնք իրենց եղունգներով Յոյսի
ճամբաները կը պեղեն, երանի՛ անոնց՝ որոնք
Օրերու Օրուան յաղթանակի հաւատքով
կ'ապրին եւ այդ յաղթանակը արագացնելու
բոցը, խանդը ու կորովը իրենց երակներուն
մէջ :

Ափսո՛ս, բիւր ափսոս այն կոյրերուն
եւ անկարներուն, որոնք սարդի ցանցերով
կը ճգնին Գաղափարի եւ Իտէալի երիվար-
ումները կապանքել :

Կուգայ Ան, իր ճամբուն վրայ ցցուող
բոլոր խութերը անգթօրէն տապալելով, իր
կայծարձակ սմբակներուն տակ սողուններուն
թունալից ժանիքները տրորելով :

Կուգայ Ան . . . կուգայ յամառ ու վեհ
պայքարներու ճակատները դափնեզարդելու . . .

Կուգայ Օրերու Օրուան Մեծ Յաթա-
նակը !

ԳԵՌ ՉԵՐԳՈՒԱԾ ԵՐԳԸ

Լուսնի արծաթ ցոլքերուն տակ հեշտագին օրօրունող ալիքներուն վրայ իր երազկոտ հայեացքը սեւեռած՝ մենակեաց աշուղը, այս երեկոյ ալ, իր թառին լարերուն հետ մտերմօրէն խօսեցաւ :

Եւ գիշերուան լուսթեան մէջ երգ մը լսուեցաւ մեղմագին, երգ մը տխրագին. —

« Ես կ'երգէի նունուֆարին մէջքը ա՛յնքան քնքշանքով պարուրող ալիքը եւ լէյլագին բուրումով նորապսակներու անկողինը բուրվառող գեփիւռը » :

« Կ'երգէի նարգիսին գոգին մէջ հանգիստ մրափող ցօղին փայլը, խոկացող եղեւինին վրայ թառած ձիւնի փաթիլներուն սպիտակութիւնը եւ երկինքի անծայրածիր կապոյտին մէջ տարուբերունող ամպին գանգուրները » :

« Կ'երգէի շուշան կուրծքերուն եւ ահոնց վարդ պտուկներուն զգլխիչ հրապոյրը, կիրքին վաղամեռիկ բոցը եւ սիրոյ ինքնամոռացումը » :

« Այն ատեն իմ երգերս զուարթ էին, արբեցնող ու խելառ: Ես բոլոր սիրահարներուն սիրելի աշուղն էի » :

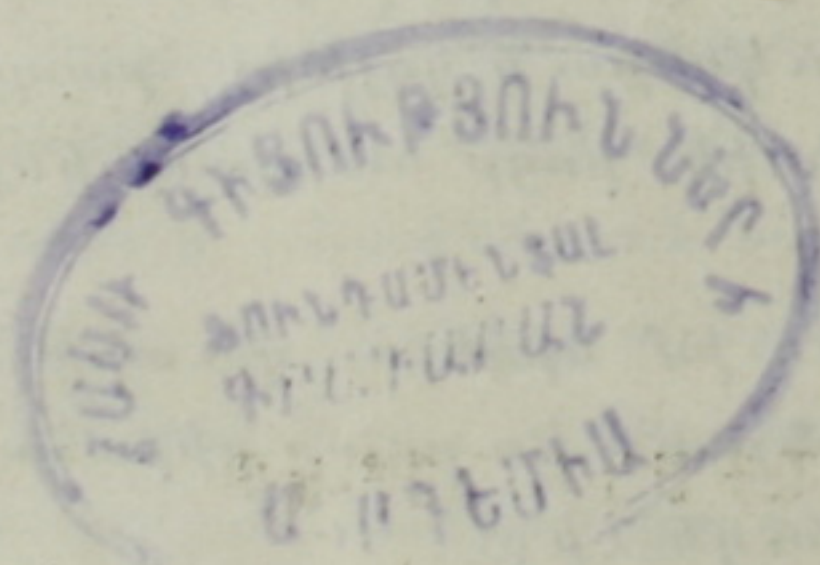
« Այժմ կիներ, գիւնին, երազը ու պատրանքը չեմ երգեր, որովհետեւ իմ տկար աչքերովս տեսայ պղծուած սրբավայրեր, արիւնով ու ցեխով պատած մասունքներ,

անսուղորթենէ կմախացած դէմքեր եւ հա-
րազատ եղբօր սրտին մէջ մխրճուած եղբօր
ժանիքներ» :

« Այժմ իմ երգերուս մէջ չին լսուիր
կարկաչահոս աղբիւներու օրօրը, բարտիի
տերեւներուն սօսիւնը, այլ՝ ժայռերուն
կուրծքը կրծող ըմբոստ ալիքներուն գո-
ռումը » :

« Այժմ կ'երգեմ արտասուելով ու նը-
ղովելով, իսկ երբեմն կ'երգէի խնդալով եւ
օրհնելով : »

« Կ'արտասուեմ ու կ'երգեմ, արցունք-
ներուս մէջէն սրտատրոփ կ'սպասեմ ունկն-
դրելու օրօրօցէն մինչեւ գերեզման տանջուե-
լու, կեղեքուելու եւ մերժուելու դատապար-
տուած մարդկային գորշ զանգուածային
կուրծքէն թռած մարտադու երգին շեշտերը,
որպէսզի անոնց չափին տակ երգեմ երգերուս
երգը, ըմբոստներու յաղթանակին կարմիր
երգը... »

ՅԱՆԿ

	Էջ
Փոխան յառաջաբանի	3
Խօլ վերացումի պահերուն	5
Մեհեանը	7
Քրմուհին	9
Եղնիկը	11
Գաղափարի հրապուրանք	14
Սիրած գիրքս	15
Սիրասենչ կինը	17
Կուռքեր	18
Բայի դռները	20
Չեմ տանջուիր	22
Վարդենին	23
Ժպիտը	25

ԱՆՈՐ ԶՆՈՒԱԾ ԵՐԳԵՐ

Դուն չը հաւատացիր	29
Աչքերդ	31
Սիրոյ առաջին դուր	33
Տարիներ յետոյ	34
Խռովք	36

ԿԱՐՄԻՐ ԵՐԳԵՐ

Զիւնը կը տեղար	39
Յաղթանակի օրը	41
Դեռ չերգուծ երգը	43

[204-5]

A ¹¹
57093

ԳԻՆ 20 ԼԷՎԱ

Հեղինակի հասցեն՝

Յ. Պողոսեան

փողոց «Պոկումիլ» № 17 Սօֆիա

H. Boghossian
rue „Bogomil“ № 17
Sofia (Bulgarie).

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220057093